

ΟΜΙΛΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
κ. ΘΕΟΔΟΣΗ Α. ΤΣΙΟΛΑ ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ «ΜΝΗΜΗ ΓΡΗΓΟΡΗ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ»
ΣΤΟ ΚΑΛΟ ΧΩΡΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 3.3.2017, ΩΡΑ 10.30 ΠΜ

Είναι με αισθήματα βαθιάς συγκίνησης και εθνικής υπερηφάνειας που απευθύνω αυτά τα λόγια τιμώντας μαζί σας τη μνήμη ενός από τα πιο άξια τέκνα της πατρίδας μας, του Υπαρχηγού του απελευθερωτικού μας αγώνα του 1955-59, του Σταυραετού του Μαχαιρά Γρηγόρη Αυξεντίου που με την προσφορά και τη θυσία του έγινε φάρος που εμπνέει και καθοδηγεί, φλόγα που δεν σβήνει ποτέ και ιδανικό, λάβαρο και σημαία του αγώνα υπέρ της ελευθερίας και της δικαίωσης.

Δεν είναι ασφαλώς εύκολο εγχείρημα να μνημονεύει και να τιμά κανείς με λόγους τον Γρηγόρη Αυξεντίου. Από την μια το μεγαλείο της ηρωικής θυσίας του, και από την άλλη η ανεξόφλητη οφειλή μας προς τον ίδιο και τους άλλους ήρωες και μάρτυρες των αγώνων μας να παραδώσουμε στις επόμενες γενιές μια πατρίδα απ' άκρου εις άκρον ελεύθερη, ειρηνική και ασφαλή, που να ανταποκρίνεται στα ελάχιστα για όσα αγωνίστηκαν και οραματίστηκαν.

Και ο Γρηγόρης, γαλουχημένος με τα μεγάλα ιδανικά της εθνικής κληρονομιάς και του προαιώνιου πόθου των Ελλήνων της Κύπρου, είχε ως όραμα την ένωση με την μητέρα πατρίδα, ένα όραμα που υπερασπίστηκε με άφθαστο ηρωισμό μέχρις εσχάτων και χωρίς τον παραμικρό ενδοιασμό, καταλείποντας μια υπέρλαμπρη παρακαταθήκη ανυπέρβλητης προσφοράς και αγάπης προς την πατρίδα.

Το πυρπολημένο αλλά αέναο και πανίερο κρησφύγετο του στο Μαχαιρά, θα αποτελεί πάντα εθνική κιβωτό και πυρφόρα εστία των αξιών και ιδανικών της τρισχιλιετούς και πλέον ιστορίας μας.

Πλήρως παραστατικοί και μυροβόλοι οι στίχοι του ποιήματος του Γιάννη Ρίτσου «Αποχαιρετισμός» για τον Γρηγόρη Αυξεντίου

**«Ποτέ δε θα μπορούσα να πιστέψω
πως η στενότητα μιας σπηλιάς
μπορούσε να έχει τόση ευρυχωρία,
μπορούσε να χωρέσει την πατρίδα.**

.....
**Ανασαίνω,
μέσα σ' αυτό το πέτρινο τούνελ
που η έξοδός του είναι το ίδιο
το στόμιο του ήλιου».**

Στις 3 Μαρτίου 1957 σε εκείνη τη σπηλιά – κρησφύγετο, ο υπαρχηγός της ΕΟΚΑ αναμετρήθηκε με την ιστορία και έγραψε ιστορία. Εκεί, στα βουνά του Μαχαιρά, αναγεννήθηκε η ελληνική μεγαλοσύνη. Εκεί θυσιάστηκε ο Γρηγόρης Αυξεντίου, από το χωριό Λύση, ο Σταυραετός της Κύπρου, που το «όχι» του στην απειλή να παραδοθεί διαφορετικά θα πέθαινε, ήταν, κατά τον ποιητή, **τόσο βαρύ που δεν μπορούσε να το μεταφέρει η ηχώ.**

Το κρησφύγετό του ήταν λίγο πιο κάτω από το μοναστήρι. Κυριακή πρωί, οι Άγγλοι το περικύκλωσαν. Τον διέταξαν να βγει έξω αλλά ο Γρηγόρης είχε πάρει την απόφασή του. Κοίταξε αποφασιστικά τους συντρόφους του και τους είπε: **«Εβγάτε έξω! Εγώ πρέπει να πεθάνω!»**. Αυτό το επανέλαβε τρεις φορές. Ήθελαν να πολεμήσουν μαζί του, αλλά τελικά υπάκουσαν. Και άρχισε η μεγάλη μάχη. Μόνος απέναντι σε μια ολάκερη Ταξιαρχία. **«Μολών Λαβέ!»**, ήταν η απάντησή του και δέκα ολόκληρες ώρες πάλευε γενναία.

Ο Στρατής Μυριβήλης έγραψε:

«Ο Αυξεντίου είχε πάρει την απόφασή του. Ήταν η ίδια η φωνή από τους Τριακόσιους του Λεωνίδα...».

Σε εκείνες τις τελευταίες στιγμές στο κρησφύγετο του, περνούσε από μπροστά του ολάκερη η ελληνική ιστορία. Μέχρι που οι Εγγλέζοι, μη μπορώντας να κάνουν τίποτε άλλο, έριξαν βενζίνη και έβαλαν φωτιά που έζωσε τα πάντα. Ό,τι απέμεινε από το σώμα του Γρηγόρη ήταν λίγη στάχτη και λίγα κόκκαλα. Η θυσία του έγινε σύμβολο Αγώνα και μοναδικό παράδειγμα ηρωισμού και αυτοθυσίας.

**«Λάβετε, φάγετε,
τούτο εστί το σώμα μου και το αίμα μου
– το σώμα και το αίμα του Γρηγόρη Αυξεντίου
πούμαθε στη Μεγάλη Σχολή του Αγώνα
τόσα μόνο γράμματα
όσα να φτιάχνουν τη λέξη «Ε Λ Ε Υ Θ Ε Ρ Ι Α», έγραψε ο Ρίτσος.**

Αλλά και ο Κώστας Μόντης στο ποίημα του «Στιγμές» έγραψε για την ανυπέρβλητη θυσία του Αυξεντίου:

«... Να πάρουμε μια σταγόνα απ’ το αίμα σου να καθαρίσουμε το δικό μας, να πάρουμε μια σταγόνα απ’ το αίμα σου να μπολιάσουμε το δικό μας, να πάρουμε μια σταγόνα απ’ το αίμα σου να βάψουμε το δικό μας» ....

Ο λεβεντόγερος πατέρας του Γρηγόρη Αυξεντίου, ο γέρο Πιερής, έλεγε μετά τον ηρωικό θάνατο του παιδιού του:

«Ο γιος μου δεν ανήκει εις την οικογένειαν που τον εγέννησε, ούτε εις το σπίτι που ανετράφη. Ανήκει εις ολόκληρον την Κύπρον, εις ολόκληρον τον Ελληνισμόν. Τα τηλεγραφήματα που μου εστάλησαν και τα μηνύματα συμπαθείας και συγχαρητηρίων που επήρα, αποτελούν διά εμέ επιταγάς, τας οποίας καμία τράπεζα δεν ημπορεί να εξαργυρώσει. Αιωνία σου η μνήμη, γιε μου. Ο Θεός ας αναπαύσει την ψυχή σου».

Ενώ η μητέρα του ήρωα, η Αντωνού, όταν αντίκρισε για πρώτη φορά το κρησφύγετο στο Μαχαιρά, αυτοσχέδιασε και απάγγειλε δυνατά τους ακόλουθους στίχους:

Ξύπνα Γρηγόρη, τζιαι έφτασεν η μάνα σου κοντά σου.

Ήρτεν να δει τους κόπους σου τζιαι τα κρησφύγετά σου.

Ήρτεν να δει τους κόπους σου δαπάνω που πολέμας.

Επουμπουρίζαν τα βουνά τζι ήτουν τζιαι η Παναγία

εις το πλευρόν σου τζιαι έστεκεν, Γρηγόρη, τζιαι εβοήθαν.

Εγώ γιε μου δε σε χάρηκα, τζιαι έσσω μου δε σε είδα

Ας σε χαρεί η πατρίδα μας, για την ελευθερίαν.

Γυρίζοντας πίσω το χρόνο και ανασκοπώντας τη ζωή του μεγάλου ήρωα, τον βλέπουμε να ανδρώνεται στα δρομάκια και τους αγρούς της Λύσης με έντονο το συναίσθημα της αγάπης για την πατρίδα Ελλάδα. Να δίνει στρατιωτικά παραγγέλματα στο γειτονόπουλα του, να διαβάζει Σικελιανό και βιβλία για τη δράση των αγωνιστών του '21, να συμμετέχει με ενθουσιασμό στον έρανο για ενίσχυση της Ελλάδας με το ξέσπασμα του Ελληνοϊταλικού πολέμου, να φοιτά μετά στη Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών της Ελλάδας και με το βαθμό του Ανθυπολοχαγού να υπηρετεί στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα.

Στον απόηχο του Ενωτικού δημοψηφίσματος της 15^{ης} Ιανουαρίου 1950 έγραψε:

« Την Λευτεριά μας, το ιδανικό των ιδανικών μας, την υπόγραψα και εγώ, όχι μόνο σε χαρτί, μα φορώντας την τιμημένη στολή του Έλληνα φαντάρου και θα την υπογράψω οποιαδήποτε στιγμή το ζητήσει η Κύπρος και με το αίμα μου, (...)».

Επιστρέφοντας στην Κύπρο ρίχνεται για το μεροκάματο στη βιοπάλη. Δεν άργησε όμως να μνηθεί στην ΕΟΚΑ και δίδοντας στο Γρίβα το λόγο της στρατιωτικής του τιμής, άρχισε με μεγάλη μυστικότητα και μοναδικό πάθος να στρατολογεί και να εκπαιδεύει αγωνιστές, να κατοπτρεύει τον εχθρό και να κατασκευάζει εκρηκτικά από τις νάρκες που εντοπίζονταν σε βυθισμένα ναυάγια.

Και όταν ξέσπασε ο αγώνας την 1^η Απριλίου με τις εκρήξεις και τις επιθέσεις κατά των αποικιοκρατών, ο Αυξεντίου ανέλαβε εκτεταμένη δράση για την οποία επικηρύχτηκε νωρίς. Στη δράση του συγκαταλέγεται αρχικά η επιχείρηση κατά των πετρελαιοδεξαμενών της Δεκέλειας, η επίθεση στο στρατώνα της Αγύρτας και η κατάληψη του αστυνομικού σταθμού Λευκονοίκου.

Υπό άκρα μυστικότητα τον Ιούνιο του '55 τελείται ο γάμος του με την αγαπημένη του Βασιλού, ενώ λίγο μετά τον Οκτώβριο καταδιώκεται με την ομάδα του μετά από προδοσία του κρησφύγετου του στο Μαύρο Όρος του Πενταδακτύλου, από ελικόπτερα, ανιχνευτικούς σκύλους και εκατοντάδες Βρετανούς.

Κατόπιν διαταγής μετακινείται στην περιοχή Πιτσιλιάς – Αμιάντου – Τροόδους και με την άφιξη του δίνει, με το ψευδώνυμο Ρήγας, άμεσα το στίγμα του κτυπώντας τον σταθμό ηλεκτρισμού στον Καρβουνά. Με την επέκταση της δράσης του γιγαντώνεται και ο πόθος για την ελευθερία.

Τον Δεκέμβριο του '55 γίνεται η μάχη που προσέδωσε στον ήρωα ημιθεικές διαστάσεις. Με το θάρρος και το πολεμικό του δαιμόνιο παρεισφρύει μεταξύ των δυνάμεων του εχθρού που είχαν κυκλώσει τα λημέρια της ΕΟΚΑ στα Σπήλια στα οποία βρισκόταν και ο ίδιος ο Διγενής. Πυροβολώντας και προς τις δυο κατευθύνσεις όπου βρίσκονταν οι εχθρικές δυνάμεις, τις ανάγκασε να ανταποδώσουν τα πυρά και να προκληθεί έτσι μεταξύ τους ρήγμα από το οποίο κατάφεραν να διαφύγουν οι αγωνιστές με κατεύθυνση την Κακοπετριά.

Στις εκθέσεις τους οι αποικιοκράτες ομολογούν:

«Χάσαμε την ευκαιρία μιας ολοκληρωτικής νίκης που θα σήμαινε το τέλος της τρομοκρατίας».

Στον Πολύστυπο, όπου κατέφυγε λίγο μετά, ο Αυξεντίου λέει στον πεθερό του συναγωνιστή του Χρίστου Τσιάρα:

«Εγώ Στέφανε μου δεν πρόκειται να επιζήσω. Ο αγώνας αυτός θα συνεχιστεί πολύ καιρό, μέχρι τέλους. Εάν μας ανακαλύψουν δεν υπάρχει περίπτωση να παραδοθώ».

Και με το ψευδώνυμο Άρης συνεχίζει τη δράση του μεταφέροντας από χωριό σε χωριό τη φλόγα της λευτεριάς. Ξεσηκώνει τον κόσμο στο Παλαιχώρι και στην υπόλοιπη Πιτσιλιά, στα Κρασοχώρια της Λεμεσού, στον Αναλυόντα, στους Καπέδες. Όλοι είναι πλέον ΕΟΚΑ. Ο Υπαρχηγός γίνεται σύμβολο του αγώνα για την ελευθερία.

Τελευταίος σταθμός του ο Μαχαιράς. Η αναμέτρηση του με την Ιστορία πλησιάζει. Η προδοσία που τον κυνηγούσε σε όλα τα βήματα του ενίσχυσε την πληροφόρηση του εχθρού, και όταν ήρθε η ώρα όρθωσε αγέρωχος το ανάστημα του κάνοντας πράξη την υπόσχεση του:

«Εβγάτε έξω, εγώ πρέπει να πεθάνω», είπε στους συμπολεμιστές του Ανδρέα Στυλιανού, Αυγουστή Ευσταθίου, Αντώνη Παπαδόπουλο και Φειδιά Συμεωνίδη.

Μεγάλε Γρηγόρη Αυξεντίου,

Εξήντα χρόνια μετά, κλείνουμε και σήμερα ευλαβικά το γόνυ στο μεγαλείο της θυσίας σου εδώ στο Καλό Χωριό Λάρνακας, μαζί με τις δημοτικές αρχές της Λύσης και τους άλλους συγχωριανούς σου, τις αρχές επίσης της κοινότητας που φιλοξενεί τον ανδριάντα σου ως μικρή μόνο ένδειξη του τεράστιου σεβασμού προς εσένα, τους κατοίκους, τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές, και την οικογένεια σου, και, βέβαια, με παρούσα την Εκκλησία που σε ενέπνεε και ζητούσες, μέσω της, την ευλογία του Χριστού και της Παναγίας για να σε βοηθήσουν στο δρόμο της τιμής και του καθήκοντος που επέλεξες, ενσαρκώνοντας τον πόθο του λαού μας για ελευθερία και δικαίωση.

Με δέος αντικρίζουμε τη μορφή σου. Με δέος αλλά και με πίκρα και παράπονο σε ό,τι αφορά εμάς, γιατί δεν σταθήκαμε αντάξιοι της θυσίας σου. Γιατί δεν μπορέσαμε να

οδηγήσουμε τα πράγματα εκεί όπου πραγματικά και εμείς θα θέλαμε. Οι δυσκολίες όμως σε όλη αυτή την διαδρομή, τα προβλήματα, κυρίως τα συμφέροντα των ξένων και οι βλέψεις ειδικά της Τουρκίας, καθώς ακόμα και τα ασύγνωστα λάθη μας, μας έφεραν στο σήμερα, έχοντας απέναντι μας την κατοχή με την ντροπιαστική εικόνα της τουρκικής σημαίας στον Πενταδάκτυλο.

Είναι όμως συνεχής και αδιάκοπη η προσπάθεια μας να απαλλαγούμε από την κατοχή, να επανενώσουμε την πατρίδα μας και να την οδηγήσουμε σε μια νέα εποχή όπου ο κάθε Κύπριος πολίτης θα απολαμβάνει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που απολαμβάνει ο κάθε άλλος Ευρωπαίος πολίτης. Προς αυτή την κατεύθυνση εργάζεται η κυβέρνηση Αναστασιάδη με όλη την καλή θέληση και τη βούληση που την διακρίνει, να τερματιστεί επιτέλους το δράμα της κατοχής και η Κύπρος να μετατραπεί σε τόπο ειρήνης, ασφάλειας, δημοκρατίας και ευημερίας για όλους τους νόμιμους κατοίκους της.

Θα πρέπει, ωστόσο, όλοι εμείς να κατανοήσουμε πως έχοντας να αντιμετωπίσουμε τους τουρκικούς μαζικισμούς και τα κάθε λογής άλλα προσκόμματα, επιβάλλεται πρώτα απ' όλα να υπερβούμε τις αδυναμίες μας, να παραμερίσουμε τα πάθη και τις έριδες του παρελθόντος, και με ομοψυχία και υπευθυνότητα έναντι της πατρίδας, να διεκδικήσουμε τα δίκαια μας περνώντας από τα λόγια και τις πράξεις.

Αυτό είναι το ελάχιστο που οφείλουμε στους ήρωες και τους μάρτυρες των αγώνων μας. Και μεταξύ αυτών, πρώτα στον Γρηγόρη Αυξεντίου, για να έχουμε το δικαίωμα με υπερηφάνεια σε ό,τι αφορά και τις δικές μας πράξεις και ενέργειες, να αντικρίζουμε τη μορφή του και να καταθέτουμε τα λουλούδια της μεγάλης αγάπης και της τεράστιας ευγνωμοσύνης μας.

Τιμή και δόξα σε σένα μεγάλε Γρηγόρη Αυξεντίου. Αιώνια πάντα θα είναι η μνήμη σου.